

KARTEPE ZİRVESİ 2018 DEKLARASYONU

Kocaeli, 2018

Kartepe Zirvesi; “Göç, Mültecilik ve İnsanlık” temasıyla 26-28 Ekim 2018 tarihleri arasında Kartepe, Kocaeli, Türkiye’de toplandı. Bilim insanları, politikacılar, medya mensupları, uluslararası kuruluşların ve sivil toplum örgütlerinin temsilcileri zorunlu göç başta olmak üzere göç çevresinde gelişen bütün durumları, sorunları ve çözüm önerilerini kamuoyu ile paylaştılar. 44 Panel Toplantı, 12 Akademik Oturum, 11 Vaka Kritik Toplantısı ve 2 Çalıştayın gerçekleştirildiği Zirve, konu hakkında yapılan en kapsamlı uluslararası entelektüel çalışmalardan birisi olarak tarihe geçti. Kayıt altına alınan bütün toplantılar web sitesi ve sosyal medya mecralarından dünya kamuoyuna sunuldu. Aşağıda yer verilen deklarasyon, Zirve’de yapılan tespit ve öneriler ışığında hazırlandı.

5 Milyonu aşkın sığınmacıya kucak açan Türkiye’den

“GÖÇÜ YÖNETEMEYEN DÜNYAYA İNSANLIK ADINA”

İNSANLIK ONURUNU YAŞATMAK

1. Göçmenler sorun değildir, sorun yaşayan insanlardır. Göçmenlerin sorunlarının çözümü öncelikle bir insanlık meselesidir.
2. Göç, göçmenlik, mültecilik ve sığınmacılık kavramlarını rakamsal ve istatistiki verilerle değerlendirmek, göçmenin insan olarak yaşadığı sorunu gölgeler bir nitelik taşımaktadır.
3. Uluslararası toplum göçün sebeplerine yoğunlaşmalı, sorunu sebepleri ile birlikte çözmeye çalışmalıdır. Bu çerçevede göçmenliğe zorlayan koşulların ortadan kaldırılması için küresel ölçekte adalet ve barışın tesis edilmesi, yaşadığımız yüzyılın temel politik sorumluluğudur.
4. Yaşamı tehdit altında olduğu için göç etmeye mecbur kalan göçmenlerin ayrımcılık, dışlanma, yabancılaşma, sefalet ve dolaylı ölüm tehdidinde maruz kalması, insanlığın ve dünya düzeninin şahit olduğu en önemli insan hakları ihlalidir. Bu yönüyle göç, bütün insanlık için bir sorumluluk alanıdır. Bu anlayışın yerleştirilmesi uluslararası toplum ve hükümetlerin görevidir.
5. Hükümetler ülkelerindeki mülteciler için güvenli ortam, çalışma imkânı, eğitim, sağlık gibi hizmetlere erişim yollarını açık tutmakla yükümlüdür.
6. Mülteciler, vatandaşı oldukları ülkedeki statülerine bakılmaksızın insan haklarından ayrımsız yararlanmalıdır. Sığınmacı, göçmen ve mültecilerin temel insan haklarına erişimini kısıtlayan iç hukuk ve uluslararası hukuk engelleri kaldırılmalıdır. Uluslararası toplum, mültecilerin bu hakkının tesisinde birinci derecede yükümlüdür.
7. Göç ve çevresinde oluşan kavramlar; göçmenlerin, sığınmacıların ve mültecilerin haklarını garanti altına alacak şekilde uluslararası hukuk ve ulusal hukuk sistemlerinde net olarak tanımlanmalıdır. Kavramların ve çevresinde gelişecek hukukun netlikle tanımlanması uluslararası toplumun ödevidir.
8. Göçmen ve mültecilere yönelik ayrımcılık, nefret ve evrensel hukukun ifade özgürlüğü kapsamında görmediği, ayrımcılık yaşayışının ihlali ve suç olarak tanımladığı türden politik beyan, program ve eylemlere göz yumulmamalı; bu kırılgan gruplara yönelik olarak belirginleşen ve genellikle beraberinde şiddeti getiren ifade ve eylemlere ilişkin suçlar etkili bir biçimde cezalandırılmalıdır.

GÖÇÜ YÖNETMEK

1. Uluslararası toplumun göçü iyi yönetememesi yalnızca sınır ülkeler için bir problem değildir. İyi yönetilmemiş zorunlu göç, dünyadaki bütün ülkeler için orta ve uzun vadede yapısal bir sorun oluşturma potansiyeline sahiptir.
2. Göçün yönetimi ve zorunlu göçle ortaya çıkan sorunların çözümü için her ülke, küresel refahtan aldığı pay oranında, göçmenlerin insani şartlarda yaşaması için gereken bütçeye katkı üretmelidir.
3. Göç yönetimi, göçün kaynağı olan ülkelerden başlamalıdır. Uluslararası toplumun hakemliğinde; göçe neden olan sosyal, ekonomik, coğrafi ve idari çatışmaların kaynağında çözüme kavuşturulması esastır. Bu bölgelere yönelik olarak sürdürülebilir insani kalkınma programları planlanmalı, projelendirilmeli ve uygulanmalıdır.
4. Demokrasi, güvenlik, insan hakları, sağlık, çevre konularında gittikçe derinleşen adaletsizlik, zorunlu göç ve bağlı olarak gelişen sorunları derinleştirmektedir.
5. Göç konusunda insani yardım faaliyetleri çok önemli ve değerli olmakla beraber, sorunun çözümü bakımından yeterli değildir.
6. Göçü yönetebilmek; göçle oluşan sosyolojik değişimi pozitif bir mecraya yöneltebilmek ve yeni durumun beraberinde getirebileceği sorunların üstesinden gelebilme kapasitesini geliştirmek için yeterli çabayı sarf etmekle mümkündür.
7. Göç ve göçmenlik konusunun muhatabı olan bütün ülkeler, idari yapılanmalarına uygun göçü yönetecek kurumlar ihdas etmelidir. Uluslararası camia ve ev sahibi ülke hükümetleri, göç bağlamındaki karar ve politikalarına göçmenlerin de katılımını sağlamalıdır.
8. Birleşmiş Milletler organizasyon ve koordinasyonunda 6 aylık periyodlarla Uluslararası Göç Bakanları toplantısı yapılarak sorunlar ele alınmalı, çözüm politikaları oluşturulmalıdır.
9. Göç ve göçmenle ilgili farkındalığın oluşturulması, göçe bağlı sorunların şiddetini azaltacak ve önleyebilecek bir nitelik taşımaktadır. Bu bağlamda sivil toplum ve bilim camiasının göç ve mültecilikle ilgili çalışmaları desteklenmeli, teşvik edilmelidir.
10. Eğitim müfredatlarından etnosentrik, zenofobik, dışlayıcı, ötekileştirici, ayrımcı, kin ve nefret uyandıran ifadeler ayıklanmalıdır.
11. Göç bir vatandaşlık dersi olarak eğitim müfredatlarına dahil edilmelidir. Göç ve mülteciliğin insanlık tarihine katkıları iyi örneklerle toplumlara aktarılmalı, eğitim müfredatlarında ve iletişim içeriklerinde bu örneklerden faydalanılmalıdır.
12. Zorunlu göçleri engellemek üzere ülkelerin sınırlarına kurulan duvar, tel örgü gibi fiziki engeller sorunu derinleştiren bir nitelik taşımaktadır; kurulanlar kaldırılmalı yenileri kurulmamalıdır. Kaçınılmaz bir fenomen olan göçün güvenlik merkezli engelleme politikaları ile yönetilmesi mümkün değildir.
13. Sınırlarını göçmenlerden korumak için duyarlılık gösteren politikacılar, göç veren ülkelerde ki savaş, sömürü, çatışma, terör, istikrarsızlaşma politikalarına karşı da duyarlılık geliştirmektedir.
14. Uluslararası kuruluşların göç ve mültecilik alanlarında etkinlik ve müdahale kapasitelerinin artması için finansman yapıları güçlendirilmelidir.
15. Global Compact, Budapeşte Süreci, Astana Süreci, New York Deklarasyonu ve Marakeş Göç Paketi ile uluslararası toplumun ortaya koyduğu iyi niyet ve çaba, göçün tarafı olan ülkelerin azami katılım ve katkısıyla uluslararası göç ilkelerine dönüştürülmelidir.

16. Demokrasi, insan hakları, özgürlük söylemleri özünden koparılarak çıkarlar için yapılan uluslararası müdahalelerin bir aracına dönüşmüştür. İnsanlığın geliştirdiği bu kavramlara itibarlarının iadesi kaçınılmaz bir ihtiyaçtır.
17. Bazı ülkelerin vatandaşlarının bütün dünyada serbestçe dolaşımını, bazı ülkelerin vatandaşlarının ise uluslararası seyahat özgürlüğünün yok düzeyinde olması, vicdani olmadığı gibi adaletli de değildir.
18. Dünyadaki mültecilerin yarısından fazlası Filistin, Suriye ve Afganistan kaynaklıdır. Küresel aktörlerin bu ülkelerdeki sorunları çözüme kavuşturması düzensiz göç probleminin çözümü için yaşamsal önem taşımaktadır.
19. Geri dönsün ya da dönmesin, göçmenlerin ülkelerindeki hakları uluslararası koruma altına alınmalı, bu haklarına erişimleri ve kullanmaları temin edilmelidir.
20. Göçmenlerin hem varış ülkelerinde hem de geldikleri ülkelerdeki haklarını en üst düzeyde savunabilmeleri ve koruyabilmeleri için çifte vatandaşlık yasalarının kolaylaştırılması için düzenlemeler yapılmalıdır.

VARIŞ ÜLKESİNDE HAYAT

1. Varış ülkelerinde göçmenler için barınma, güvenlik, eğitim, sosyalleşme imkânları uluslararası toplumun katkılarıyla geliştirilmeli, göçmenlerin entegrasyonu, eğitim ve mevzuatla teşvik edilmelidir.
2. Varış ülkelerinde göçmenlere; sağlık, eğitim, çalışma, seyahat gibi temel hakları hakkında bilgilendirme yapılmalıdır. Göç ile yoğun olarak karşılaşan ülkelerin memur, öğretmen, idari yöneticileri de göçmen sorunları hakkında eğitimden geçirilmelidir.
3. Göçmenlere karşı işlenen suçlarla mücadele altyapısı uluslararası iş birliği ile oluşturulmalı, geliştirilmelidir.
4. Mültecileri hedef alan, yabancı düşmanlığına dayanan ırkçı ve dışlayıcı söylemlere yönelik yaptırımlar caydırıcı olacak şekilde yeniden düzenlenmelidir.
5. Zorunlu göçe maruz kalanlara ev sahipliği yapan ülkeler, konuyla ilgili uluslararası kuruluşlar da etkin temsil edilmeli, uluslararası politikalar bu ülkelerin deneyimleri ışığında geliştirilmelidir.
6. Varış ülkelerindeki yerel yönetimlerin tabi oldukları mevzuat ve icraat kabiliyetleri göç etkisi dikkate alınarak düzenlenmelidir.
7. Göçmen ve mültecileri kabul eden ülkelerin mali kapasiteleri güçlendirilmeli, uluslararası camianın katkısıyla bu güce süreklilik kazandırılmalıdır.
8. Ev sahibi ülkede göçmenler için eğitim imkânı sağlanması, göçe bağlı problemlerin olmazsa olmazıdır.
9. Göç ve mültecilik ile ilgili kültür sanat çalışmaları ile göçmenler tarafından üretilen değerler; yerel yönetimler, hükümetler ve uluslararası camia tarafından desteklenmelidir.
10. Mülteci ve göçmenin kabulü süreçlerinde pragmatik amaçlar ve seçicilik ivedilikle terk edilmeli, insani ve ahlaki kurallar geliştirilmelidir.
11. Göçün varış ülkesi için bir duruma dönüşmesini takiben yapılması gereken, göçmenin bir dünya vatandaşı hüviyetiyle bütün insan haklarını kullanabildiği bir kimliğe kavuşturulmasıdır.

12. Göçmenlerin yerleşimi varış ülkesinde yaygın alanda planlanmalı, uygulanmalıdır.
13. Zorunlu göçe maruz kalan ülkelerin katkı ve katılımıyla göçün tartışıldığı ve çözümlerin geliştirildiği uluslararası bir konferans toplanmalıdır.
14. Bir ülkede bir süredir yerleşik hale gelmiş olan göçmenlerin diaspora olarak tanınarak grup haklarına erişimlerine izin verilmelidir.

MEDYADA GÖÇ

1. Göçmenleri konu alan medya dili, pek çok ülkede uyum problemlerini tahrik edecek nitelik taşımaktadır. Medya kuruluşlarının medya dilini, sorunu derinleştirecek değil çözüm üretecek şekilde kurallara bağlaması etik bir sorumluluktur.
2. Medya ve habercilik alanında bilgi dezenformasyonunu önlemeye yönelik mesleki etik geliştirilmeli, bu konuda yapılan çalışmalar teşvik edilmelidir.
3. Medya yöneticileri, eşik bekçileri ve gazetecilerin toplanacak konferansa katılımıyla medya sektörünün göç olgusuna dair bilinçlenmesi sağlanmalıdır.
4. Sosyal medya mecralarının ayrımcılık ve ön yargıyı yaygınlaştırıcı yayınlarına karşı hem söz konusu mecralar hem de kamu otoriteleri tarafından etkin bir biçimde mücadele verilmelidir.

ÇOCUKLAR VE KADINLAR

1. Çocuklar, kadınlar, dezavantajlılar ve yaşlılar göçün negatif etkisini şiddetli yaşayan toplum kesimleridir. Bu kesimlere karşı işlenen suçlar, ceza artırıcı bir etken olarak ceza hukukların da yer almalıdır.
2. Zorunlu göçe maruz kalan çocuk, kadın ve yaşlıların yaşadıkları travmaları kontrol altına alıp, ortaya çıkan rahatsızlıklarını giderecek sağlık hizmetlerini sunmak uluslararası toplum ve ev sahibi ülkenin görevidir.
3. Göçle ortaya çıkan şartlardan faydalanarak faaliyet gösteren suç şebekelerine yönelik etkin bir mücadele programı başlatılmalıdır.
4. Göç yollarında ve varış ülkelerinde kaybolan ya da haber alınamayan çocuk ve kadınların takibine ağırlık verilmelidir.
5. Dezavantajlı gruptaki göçmenlerin, göç yollarından başlayarak güvenliklerinin sağlanmasına yönelik politikalar geliştirilmelidir.

Yüzyılların birikimi olarak süregelen göçmen merkezli sorunların artarak devam etmemesi, ortadan kaldırılabilmesi, yeni insanlık dramlarının yaşanmaması için, dünyamızda güzel bir gelecek için dünya kamuoyuna saygıyla.

KARTEPE ZİRVESİ
DÜZENLEME KURULU